

OUCH!

U OVOM IZDANJU...

- Uvod
- Osnove
- Deca u poseti

Sajber bezbednost i generacijske razlike

Uvod

Mnogi od nas sa lakoćom koriste nove tehnologije, vodeći računa o sigurnost i bezbednost. Međutim neki dugi članovi naše porodice mogu da imaju velike probleme, posebno ako nisu rasli uz računare i Internet. U ovom izdanju objasnićemo kako možete da pomognete da se te generacijske razlike smanje. Takođe ćemo dodatno objasniti kako da se pozabavite sa „on-line“ bezbednošću vaše dece dok su u poseti kod vaših rođaka, prijatelja, baka i deka.

Gost urednik

Brian Honan (Twitter [@brianhonan](#)) je nezavisni konsultant za bezbednost iz Dablina, Irska. Osnovao je i rukovodi prvim CERT-om, specijalni savetnik Europol-ovog Centra za Sajber Kriminal, i predavač za bezbednost informacija na „University College Dublin“. Autor je brojnih knjiga i publikacija.

Osnove

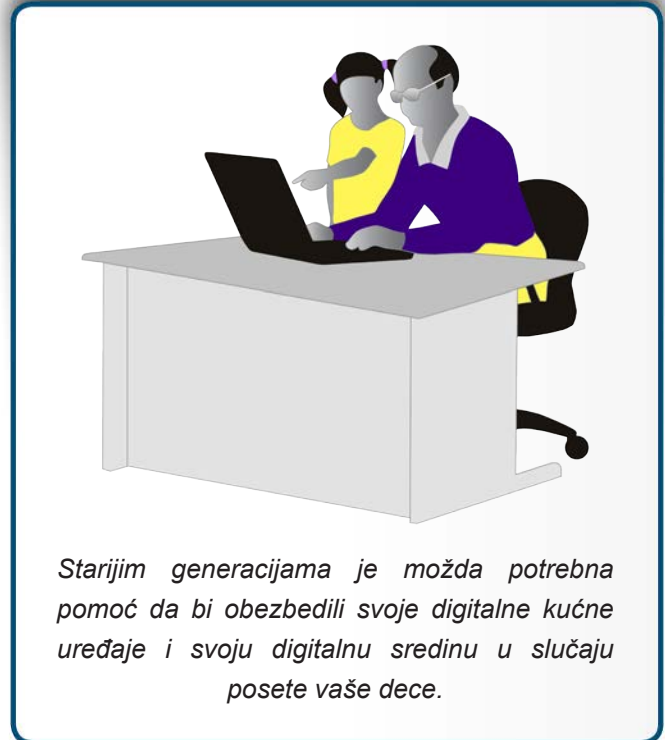
Nekoliko, jednostavnih pravila mogu mnogo da znače za sajber bezbednost u „digitalnom životu“ svakog od nas. Međutim ako imate članove porodice koji ne mogu da ih tako lako shvate, imajte na umu da ste te vi ti koji će morati da im ih polako objasnite ili da ih umesto njih implementirate.

- **Društveni inženjering:** Objasnite pojam društvenog inženjeringa na jednostavan način. Prezare i prevaranti su nešto što postoji već hiljadama godina, i takvi pokušaji prezare nisu nešto novo. Jedino što je novo u celoj priči je to što se sada sve odvija preko Interneta. Navedite primere najtipičnih prevara, na primer napade pecanjem el. poštom ili zloglasne, lažne pozive Microsoft-ve tehničke podrške. Ako ništa drugo, potrudite se da razumeju da nikada ne smeju da drugima otkrivaju svoje lozinke ili omogućavaju daljinski pristup svom računaru. Na kraju, stavite im do znanja da ako su u vezi nečega nesigurni ili imaju neko pitanje u vezi el. pošte ili bilo kakvog neobičnog telefonskog poziva, uvek mogu da se posavetuju sa vama pre nego daju bilo kakvu informaciju.
- **Kućna Wi-Fi mreža:** Posvetite neko vreme obezbeđenju njihove kućne Wi-Fi mreže. U najmanju ruku, postarajte se da je promenjena fabrička lozinka, da je pristup obezbeđen jakom lozinkom i da se koristi najnovija enkripcija. Možda ćete želeti i da konfigurirate Wi-Fi mrežu da koristi sigurnu formu DNS-a, na primer www.opendns.org.

Sajber bezbednost i generacijske razlike

Bezbedni DNS servisi ne samo da mogu da pomognu kod onemogućavanja posete inficiranih Internet stranica, već mogu i da omoguće kontrolu koje Internet stranice je moguće posetiti, a koje ne, što može da bude jako korisno kada su deca u pitanju.

- **Ažuriranje:** Redovno ažuriranja svih sistema je jedno od osnovnih pravila bezbednosti koje važi za sve tehnologije. Zbog toga budite sigurni da su svi kućni uređaji (uključujući i mobilne uređaje) i aplikacije potpuno ažurirani. Najjednostavniji način da to postignete je da omogućite automatsko ažuriranje kad god je to moguće.
- **Anti-Virus:** Ljudi greše, ponekad kliknemo ili instaliramo nešto što verovatno ne bi trebali. Iako anti-virusni softver ne može da zaustavi sav štetni softver, ipak može da detektuje i zaustavi najčešće sajber napade. Usled toga, osigurajte svaki kućni uređaj anti-virusnim softverom i budite sigurni da je softver ažuriran i aktivan.
- **Lozinke:** Jake lozinke su ključne kada se radi o zaštiti kako uređaja, tako i „on-line“ računa. Upoznajte članove svoje porodice kako da kreiraju jake lozinke. Možda propusne fraze bude za njih jednostavnije rešenje, kako za pamćenje, tako i za kreiranje. Sledeće što možete da uradite za njih je da im instalirate menadžer lozinki i upoznate ih kako da ga koriste. Ako im to nije dovoljno jednostavno, možda možete da ih naučite kako da zapišu svoje lozike i da ih čuvaju na sigurnom i samo njima poznatom mestu. Ako koriste bilo kakve osetljive „on-line“ račune, na primer za el. bankarstvo, možda je dobro da uzmete u obzir da im omogućite verifikaciju iz dva koraka.
- **Bekap (rezervne kopije):** Kada sve druge opcije propadnu, bekap će spasiti dan. Uverite se da članovi porodice imaju jednostavan i pouzdan sistem za pravljenje rezervnih kopija.

Starijim generacijama je možda potrebna pomoć da bi obezbedili svoje digitalne kućne uređaje i svoju digitalnu sredinu u slučaju posete vaše dece.

Svakako dobro bi bilo da mesečno ili tromesečno proverite da li se sva pravila poštuju i sve funkcioniše. Uzmite u obzir i instalaciju softvera za daljinsku administraciju uređaja, ali imajte na umu da ako to uradite koristite enkripciju i jaku, jedinstvenu lozinku.

Sajber bezbednost i generacijske razlike

Deca u poseti

Vrlo često kada su mala deca u poseti kod rođaka, na primer baka i deka, pravila koja se kod kuće poštuju više ne važe. To se odnosi i na pravila koja su uspostavljena radi zaštite vaše dece na Internetu. Uzmite u obzir sledeće savete:

- **Pravila.** Uverite se da ako imate pravila i očekivanja u vezi bezbednost svoje dece, su vaši rođaci upoznati sa tim. Na primer, da li postoje pravila koliko dugo mogu da se igraju na Internetu ili kada imaju pristup svojim mobilnim uređajima? Nemojte računati na to da će vaša deca preneti vaša pravila svojim bakama i dekama ili rođacima. Jedan od načina je da kreirate listu pravila i upoznate rođake koje vaša deca najčešće posećuju sa njom.
- **Kontrola:** Ako se vaša deca bolje razumeju u nove tehnologije od svojih baka i deka, što nije retko, vrlo je moguće da tu prednost znaju da iskoriste. Na primer, deca mogu da od svojih baka i deka zatraže i dobiju administratorski nalog od njihovog računara i onda rade šta god hoće, instaliraju i igraju igrice koje im nisu dozvoljene. Uverite se da vaši rođaci razumeju da vašoj deci ne bi trebali da dodeljuju nikakav dodatni pristup u odnosu na onaj koji im je već dodeljen.

Saznaj Više

Prijavi se na OUCH! mesečni bilten bezbednosnih saveta za korisnike računara, pristupi prethodnim OUCH! izdanjima i saznaj više o SANS rešenjima u vezi svesnosti bezbednosti informacija na našoj internet prezentaciji

<http://www.securingthehuman.org/>

Dodatne informacije

Društveni inženjering:	http://www.securingthehuman.org/ouch/2014#november2014
Bezbednost kućne mreže:	http://www.securingthehuman.org/ouch/2014#january2014
Propusne fraze:	http://www.securingthehuman.org/ouch/2015#april2015
Anti-virus:	http://www.securingthehuman.org/ouch/2014#december2014
Bezbednost dece na Internetu:	http://www.securingthehuman.org/ouch/2013#april2013
Kreiranje kućnih postera u vezi sajber bezbednosti:	http://www.securingthehuman.org/resources/posters

OUCH! Objavljuje SANS Securing The Human program i distribuira se pod [Creative Commons BY-NC-ND 4.0 licencom](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/). Biltene je dozvoljeno distribuirati ili koristiti za svoj program unapređenja bezbednosne svesti uz uslov da sadržaj nije modifikovan. U vezi prevoda ili za dodatne informacije, kontaktiraj ouch@securingthehuman.org.

Redakcija: Bill Wyman, Walt Scrivens, Phil Hoffman, Bob Rudis
Preveo: Nenad Varinac

securingthehuman.org/blog

[/secrethehuman](https://www.facebook.com/secrethehuman)

[@secrethehuman](https://twitter.com/secrethehuman)

securingthehuman.org/gplus